

Rèquiem per la Serra d'Irta

Irta: l'última serra litoral

La Serra d'Irta és l'última serra costanera que queda sense edificar des de França a Andalusia.

A la província de Castelló, entre Alcocebre i Peníscola, es troba la serra d'Irta. Aïllada en la seua singularitat, en la seua bellesa, resisteix encara l'avanç impecable dels constructors. No obstant això, l'augment de les urbanitzacions i l'inici de l'especulació poden produir en pocs anys la seua destrucció. Aquest fet representaria sens dubte una de les pèrdues paisatgístiques i biològiques de més importància del País Valencià. Es fa doncs, cada vegada més urgent, que l'administració intervinga en la protecció d'aquest singular ecosistema litoral.

GRAN RIQUESA BIOLÒGICA

La mar és, sens dubte, el primer component d'aquesta meravellosa serra. Les seues estructures calcàries, influïdes per la serralada costanera catalana, cauen a la Mediterrània on originen cales i caps d'una bellesa radiosa i encisadora. Als penya-segats propers a Peníscola, a l'altura de Torre Badum (una magnífica torre de guarda que es manté perfectament conservada) es refugien un gran nombre d'ocells, com és el cas de l'escateret (*Hydrobates pelagicus*), la corba marina (*Phalacrocorax aristotelis*) o la busqueta trencamates (*Sylvia conscipillata*). En aquests penya-segats, assedegats i ventats pel llevat, creix el *Limonium girardianum* i el característic fenoll marí (*Crithum maritimum*). Cap a l'interior de la Serra d'Irta es desenvolupa una vegetació composta per una àmplia màquia, conseqüència de diversos incendis, i de la sequedat del clima. Hi són molt abundants el bruc, el romer, l'argelaga, la savina negra i els ginebres, i això origina a l'hivern una floració espectacular, en què es combinen el groc, el rosa, el morat, en un marc presidit per l'eco gemmat de la mar.

Ahora, en les platges de sorra i còdols que es projecten intermitentment al llarg

Des del port de Peníscola, el sol es pon per Irta.

M. DOMÍNGUEZ

de quasi vint quilòmetres, creixen interessants espècies vegetals adaptades a la sal. És el cas de la barrella punxosa (*Salsola kali*), del rave marí (*Cakile maritima*) o del passacamins marí (*Polygonum maritimum*). Encara que possiblement l'element més espectacular d'aquestes platges el constitueixen les magnífiques poblacions de margallons (*Chamaerops humilis*) que formen la primera barrera al mar. Aquestes palmeres assoleixen en Irta una grandària magnífica, que tan sols tornem a observar al sud d'Alacant.

Però és la flora i la fauna marina el fenomen més interessant d'aquest indret. Un altíssim nombre d'algues troben refugi en aquesta costa: se'n destaquen les grans extensions de la feòfita *Cytoseira stricta* i les masses de *Posidonia oceanica*. Aquesta alta diversitat botànica

porta alhora l'existència d'un alt nombre d'invertebrats (crustacis, mol·luscs, etc.) que atrauen nombrosos estols de peixos. La serra d'Irta representa un dels punts de Castelló de més tradició pesquera; treballen en les seues aigües vaixells dels ports de Peníscola, Benicarló i Vinaròs. Si bé les captures són molt diverses, fonamentalment es concentren en espàrids i làbrids: orades, sards, oblades, serrans, pagells, mabres... En les cavitats de més profunditat encara sobreviuen alguns neros, i és possible també trobar-hi la cigala gran (*Scyllarides latus*), encara que aquestes espècies es troben en constant regressió per causa de la pesca amb escafandra autònoma. En aquests ambients profunds també trobem esponges (*Verongia cavernicola*) i la llagosta comuna (*Palinurus vulgaris*).

DESASTRE ECOLÒGIC

El ritme a què es realitzen les urbanitzacions en Peníscola i, sobretot, en Alcocebre, representa sens dubte un nou perill per a la conservació de la riquesa biològica d'aquesta serra litoral. De moment, la urbanització de les Fonts d'Alcocebre ja ha produït un important augment de contaminació, perquè desguassa aigües fecals a mar sense cap control aparent. Tot això es manifesta en un perillós augment de l'eutrofització de les aigües que produeix la desaparició de moltes espècies i,

ahora, un desastre paisatgístic de primera categoria.

El Port Esportiu d'Alcocebre, organitzat des de l'òptica més primitiva de l'explotació turística, representa indubtablement un dels punts potencialment més agressius de la costa castellonenca. Es fa necessari un control real de les activitats marines realitzades pels seus socis (pesca, submarinisme, etc.), que es projecten fins a les illes Columbretes, i ahora iniciar la protecció de la serra d'Irta. Per altra banda, la concentració de les activitats pesqueres en aquesta zona, deguda a la pro-

gressiva pèrdua de riquesa pesquera dels altres caladors (provocada per la contaminació de les aigües, fruit d'un creixement turístic incontrolat), es tradueix en una hiperexplotació d'aquesta part del litoral. Les praderes de *Posidonia oceanica* protegides pel Consell d'Europa per la seua riquesa faunística (sobretot piscícola) experimenten, a mesura que augmenta la pressió antòpica en la zona, una progressiva reducció. La seua desaparició es traduiria en una crisi important del sector pesquer de Peníscola, Benicarló i Vinaròs, que haurien de buscar nous caladors.

▲ A l'esquerra, platja del Pedret. MARTÍ DOMÍNGUEZ
A la dreta, Penya-segats, al fons Peníscola.

A tot açò hem d'afegir la incidència directa dels turistes sobre l'ecosistema, per tal com petgen les estructures dunars i deixen residus en les platges, com esdevé en la magnífica platja del Pedret, possiblement una de les últimes platges verges d'edificacions del País Valencià.

Martí Domínguez

Visitar la Serra d'Irta

La serra d'Irta comença en Peníscola (de fet el tombolo sobre el qual s'assenta aquest poble pintoresc també pertany a la serra) i acaba en Alcocebre. En cada punta de la serra s'instal·la una ermita; totes proporcionen unes panoràmiques magnífiques. Al nord, l'ermita de Sant Antoni, des de la qual s'observa Peníscola i tota la costa fins a Vinaròs; al sud l'ermita de Sant Benet, des d'on s'albira el cap d'Irta, el Prat de Cabanes i les Talaies d'Alcalà. La visita a l'interior de la serra d'Irta es pot efectuar tant des de Peníscola com des d'Alcocebre, si bé des del primer indret s'arri-

ba més ràpidament als paisatges més espectaculars.

Des de Peníscola l'accés a la serra es fa per una carretera local que parteix del port i segueix la costa cap al sud, a través d'urbanitzacions i el Pla dels Pitxells, fins que la carretera es transforma en una pista forestal. En canvi, des d'Alcocebre el camí, sense asfaltar, surt de la urbanització de les Fonts. El nom d'aquesta urbanització ve dels ullals d'aigua dolça que emergeixen en la platja, alguns d'ells fins i tot dins la mar, cosa que produeix al banyista una curiosa sensació als peus, un pessigolleig viu i inesperat. **M.D.**

